

BORNHOLM

Sommerekskursjon
5. – 11. juni 2011

Kløverert
(Foto: Bjørn Erik Halvorsen)

Telemark Botaniske Forening

TBF på Bornholm 2011.

Innledning ved Bjørn Erik Halvorsen.

I juni 2010 var TBF's ukestur gått til Østfold og Hvaler-øyene. Da sto Sverige eller Danmark for tur i 2011. Valget falt på Bornholm. Denne danske øya syd i Østersjøen hadde TBF besøkt i 1990. De av foreningens medlemmer som hadde deltatt på denne turen, husket med glede tilbake på opplevelsene på denne herlige øya.

Klostergården i Allinge ble valgt som overnattingssted, og Esther ordnet det praktiske. Dette var bygninger som hadde tilhørt en bygård. Etter hvert som byen vokste i størrelse ble stedet i 1901 omgjort til overnattingssted. Det er Bornholms eldste pensjonat. Bygningenes gamle preg var godt bevart, og det var et indre gårdsområde som var omgjort til en flott hage. Her tilbrakte vi de fleste av kveldene både før og etter middag. Ut fra navnet skulle man tro at det hadde vært kloster på stedet, men det var ingen munke- eller nonne-tradisjoner herfra. I et oppholdsrom tilknyttet spisesalen arrangerte Trond sin tradisjonelle, spennende botaniske konkurranse.

Under fikentreet i Klostergården (foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Vi fikk godt stell på Klostergården, og vi følte oss virkelig som stedets gjester. Det var lett å få kontakt med vertskapet, og vi fikk selv hente ut drikkevarer, mot at dette ble notert på liste. Oppgjøret kunne vi foreta når vi skulle reise.

Bornholm er ulik resten av Danmark. Øya har berggrunn og hører derfor geologisk sett nærmere til Sverige og Norge enn resten av Danmark. Bergartene er varierte og aldersmessig likner de på berggrunnen i Syd-Sverige. Dette er den østligste delen av Danmark. Det er bare Ertholmene som ligger nordøst for Bornholm, som ligger lenger øst. Vi besøkte også disse holmene i løpet av uka.

Søndag 5. juni. Ankomstdag.

Referat ved Bjørn Erik Halvorsen.

De fleste ankom på katamaran-ferge fra Ystad i løpet av ettermiddagen og kvelden. Noen rakk en liten botanisering langs strandkanten i Allinge. Her var det en del spennende ting som man kunne studere denne dagen eller senere i uka. Det ble for eksempel funnet kløverert *Tetragonolobus maritimus*, brakkvalmue *Papaver dubium*, veisennep *Sisymbrium officinale* og spoleblom *Centranthus ruber*.

Mandag 6. juni. Hammershus og Hammeren.

Referat ved Bjørn Erik Halvorsen.

Hammershus.

Etter frokost gikk turen til Hammershus festning. Den har sin historie tilbake til middelalderen. Det var strålende sol og varmt sommervær hele dagen. Fra parkeringa og opp til borgen ble det botanisering på grasbakkene og langs den ytre muren. Det første som vi la merke til var all tusenfryden *Bellis perennis* på plenene. Etter hvert ble det funnet sølvmore *Potentilla argentea*, småstorkenebb *Geranium pusillum*, lodnestorkenebb *Geranium molle*, musekløver *Trifolium dubium*, tranehals *Erodium cicutarium*, ekte malurt *Artemisia absinthium*, bendelløk *Allium scorodoprasum* og hunderot *Ballota nigra* ssp. *nigra*.

Videre oppover ble det rapportert tettstarr *Carex spicata*, askerstorkenebb *Geranium pyrenaicum*, musebygg *Hordeum murinum*, bulmeurt *Hyoscyamus niger*, trollnype *Rosa pimpinellifolia*, piggtistel *Carduus acanthoides* og ramsløk *Allium ursinum*. Når vi kom opp langs de indre murene dukket murtorskemunn *Cymbalaria muralis* opp, og i kantene ble det registrert sandfaks *Anisantha sterilis*, buketorn *Lycium barbarum*, ballastveronika *Veronica hederifolia* ssp. *lucorum*, engforglemmegei *Myosotis scorpioides*, knollsoleie *Ranunculus bulbosus*, sibirbjønnkjeks *Heracleum sibiricum*, åkervikke *Vicia sativa* ssp. *segetalis*, sandarve *Arenaria serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia*, bakkeveronika *Veronica arvensis*, tunbendel *Spergularia rubra*, krypmure *Potentilla reptans*, svalerot *Vincetoxicum hirundinaria* og trefingersildre *Saxifraga tridactylites*.

Vi passerte en dam. Det ble notert klourt *Lycopus europaeus* og åkervindel *Convolvulus arvensis* og vi fikk se de grønne froskene som Bornholm er kjent for. På tørbakkene ved borgen fikk vi se agderstarr *Carex divulsa* ssp. *leersii*, nikkesmelle *Silene nutans*, ulike fargevarianter på mellomlusern *Medicago x varia* og giftkjeks *Conium maculatum*. Vi lette lenge etter kuleflatbelg *Lathyrus sphaericus*, uten å finne denne.

Nede ved parkeringa ble det en vellfortjent Bornholmer softis.

Hammer havn.

Vi vandret så gjennom beitede områder og tett løvskog ned mot Hammer havn. Underveis ble det registrert oksetunge *Anchusa officinalis*, lundstjerneblom *Stellaria holostea*, lundhengaks *Melica uniflora*, svaleurt *Chelidonium majus*, storkonvall *Polygonatum multiflorum*, ramsløk *Allium ursinum*, hundetunge *Cynoglossum officinale*, myskegras *Milium effusum*, lundgrønnaks *Brachypodium sylvaticum* og kysteinstape *Pteridium aquilinum* ssp. *aquilinum*.

På benker ved stranden tok vi lunchpausa. Det ble litt botanisering i strandkanten, uten at noen sensasjonelle funn ble rapportert.

Hammeren.

Etter lunch fortsatte vi utover stien langs yttersia av Hammeren. Vi var godt fornøyd med et funn av mengder av hvitsmyle *Aira caryophyllea* langs stien. Videre ble det funnet flikkjempe *Plantago coronopus*, blåmunke *Jasione montana*, nikkesmelle *Silene nutans*, kløverert *Tetragonolobus maritimus*, vårmarihand *Orchis mascula*, knollmjødukt *Filipendula vulgaris*, knollsoleie *Ranunculus bulbosus*, sommervikke *Vicia sativa* ssp. *nigra* og lodnestarr *Carex hirta*.

Flikkjempe (Foto: Bjørn Erik Halvorsen)

Sola steikte og noen av turdeltakerne ble slitne og dehydrert. Vi besluttet derfor ikke å gå så langt ut på Hammeren som først planlagt. Vi gikk nok da glipp av noen spennende strandenger lenger nord. Med mulighet til å kunne besøke dette området senere i uka tok vi første sti som gikk opp til fyret på toppen. Noen valgte å ta en tur opp i tårnet for å se på utsikten.

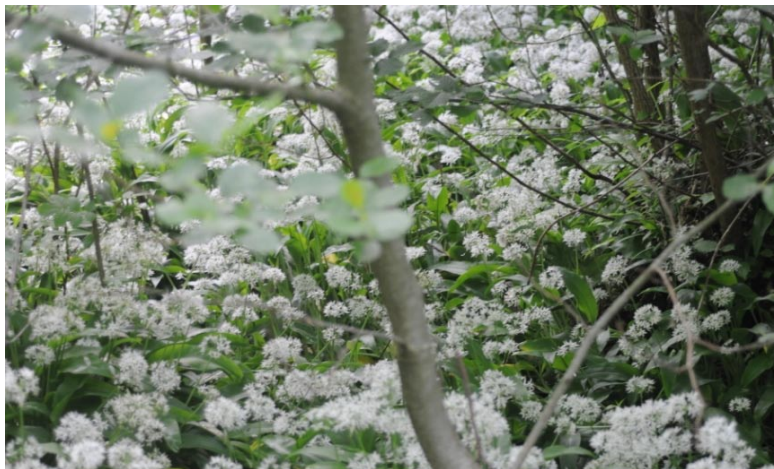
Tilbake mot Hammershus valgte vi stien på oversiden av granittbruddene. Underveis ble det notert grov nattfiol *Platanthera chlorantha*, sanikel *Sanicula europaea* og dagfiol *Hesperis matronalis*, som nye arter denne dagen.

Tirsdag 7. juni. Bornholms nordøstkyst.

Referat ved Trond Risdal.

Døndalen.

Dagen var viet Nordøstsiden av øya mellom Allinge og Gudhjem. Vi startet i Døndalen, en trang bekkedal med tett skog. Skogbunnen var dominert av ramsløk *Allium ursinum* i store mengder.

Ramsløk (foto: Bjørn Erik Halvorsen)

Her stiftet vi og bekjentskap med agnbøk *Carpinus betulus*. Innimellom fant vi mange karplanter som breiflangre *Epipactis helleborine*, skogveronika *Veronica montana*, skoghøymol *Rumex sanguineus*, skogsvinerot *Stachys sylvatica*, klengemaure *Galium aparine*, vendelrot *Valeriana sambucifolia*, lundhengeaks *Melica uniflora*, skogstarr *Carex sylvatica*, gulltvetann *Lamium galeobdolon*, lundstjerneblom *Stellaria holostea*, bekkeveronika *Veronica beccabunga*, snauveronika *V. serpyllifolia*, skogburkne *Athyrium filix-femina*, ask *Fraxinus excelsior*, slakkstarr *Carex remota*, lundrapp *Poa nemoralis*, ormetelg *Dryopteris filix-mas*, stankstorkenebb *Geranium robertianum*, engsoleie *Ranunculus acris*, gjerdevikke *Vicia sepium*, brunrot *Scrophularia*

nodosa, haremat *Lapsana communis*, løkurt *Alliaria petiolata*, skavgras *Equisetum hyemale*, sumphaukeskjegg *Crepis paludosa*, sanikel *Sanicula europaea*, engreverumpe *Alopecurus pratensis*, åkerstorkenebb *Geranium dissectum* og askerstorkenebb *G. pyrenaicum*.

Etterpå vandret vi på en grasbakke ned mot stranda utenfor Døndalen. Her noterte vi fuglestjerne *Ornithogalum angustifolium*, marianøkleblom *Primula veris*, brakkhaukeskjegg *Crepis capillaris*, vårstarr *Carex caryophylla*, geitskjegg *Tragopogon pratensis*, bendelløk *Allium scorodoprasum*, åkermåne *Agrimonia eupatoria*, lodnefølblom *Leontodon hispidus*, knollsoleie *Ranunculus bulbosus*, lodnefaks *Bromus hordeaceus*, krypmure *Potentilla reptans*, strandflatbelg *Lathyrus japonicus*, bitterbergknapp *Sedum acre*, nikkesmelle *Silene nutans*, vårsalat *Valerianella locusta*, lundstjerneblom *Stellaria holostea*, krabbekløver *Trifolium campestre*, musekløver *T. dubium*, firfrøvikke *Vicia tetrasperma*, prestekrage *Leucanthemum vulgare*, skogsivaks *Scirpus sylvaticus*, gulmaure *Galium verum*, krypmure *Potentilla reptans*, strandarve *Honkenya peploides*.

Lodnefølblom (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Lunsjen ble inntatt på steinstranda og de ivrigste kunne fortelle om småsivaks *Eleocharis quinqueflora*, fuglevikke *Vicia cracca*, gåsemure *Argentina anserina*, kløverert *Tetragonolobus maritimus*, strandvind *Calystegia sepium*,

havsivaks *Balboschoenus maritimus*, fjæresauløk *Triglochin maritima*, grisnestarr *Carex distans*, svartor *Alnus glutinosa*, saltsiv *Juncus gerardii*, fredløs *Lysimachia vulgaris*, bekkeblom *Caltha palustris* og slåttestarr *Carex nigra*.

Helligdomsklippene.

Turen gikk så videre til Helligdomsklippene. Dette er klipper som stuper loddrett i havet med dype sprekker imellom. På toppen gikk det stier med frodig vegetasjon på sidene som: Lind *Tilia cordata*, skyggeborre *Arctium nemorosum*, vårmarihånd *Orchis mascula*, skogstorkenebb *Geranium sylvaticum*, stormarimjelle *Melampyrum pratense*, rød jonsokblom *Silene dioica*, hassel *Corylus avellana*, nyresildre *Saxifraga granulata*, løkurt *Alliaria petiolata*, haremat *Lapsana communis*, skogsalat *Mycelis muralis*, glattmarikåpe *Alchemilla glabra*, smørbukk *Hylotelephium maximum*, myske *Galium odoratum*, leddved *Lonicera xylosteum*, spolebusk *Euonymus europaeus*, hul-lerkespore *Corydalis cava*, storklokke *Campanula latifolia* og pimpernell *Sanguisorba minor*.

Kløft ved Rø.

Trollnype (Foto: Bjørn Erik Halvorsen)

Ved en parkering mot Gudhjem fant vi trollnype *Rosa pimpinellifolia*, svarterteknapp *Lathyrus niger* og blåuser *Medicago sativa* ssp. *sativa* og i en dyp bekkekløft vokste store tuer med månefiol *Lunaria rediviva* samt maurarve

Moehringia trinervia. Mett av inntrykk satt vi nesa hjemover og nøt ettermiddagsvarmen i Klostergården over en forfriskning.

Onsdag 8. juni. Christiansø og Kobbe å.

Referat ved Christian Kortner.

Ertholmene.

Vi kjørte til Gudhjem og tok ferje til Christiansø.

Christiansø er egentlig navnet på den største øyen i Ertholmene, som er en samling små øyer og holmer i Østersjøen. De danner sammen med Bornholm en dansk utpost mot nordøst og ligger ganske langt fra resten av Danmark.

Geografien er allikevel ikke så rar når vi vet at de svenske landskapene Skåne, Halland og Blekinge var danske fram til 1658.

Det er mange gamle, fredete hus og murer på Christiansø etter at dette var en viktig flåtebase for Danmark i mange år. Turisme er nok viktigste levevei for de fastboende nå men det foregår fortsatt litt fiske og fiskeforedling. Flåtebasen forsvant for ca. 150 år siden.

Været var stort sett bra denne dagen men litt tåke gjorde at sikten ikke var helt topp. I klarvær er Christiansø synlig fra nordøstre Bornholm.

Christiansø har en spesiell og variert flora med mange ”fremmede” planter som har kommet inn bevisst eller ubevisst med menneskelig aktivitet. Dessverre tillot ikke ferjetidene at vi tilbrakte hele dagen her ute men med gode 3 timer fikk vi til en liten runde i høyt oppdrevet botanikertempo. Det var tross alt botanikken som hadde lokket oss hit selv om noen av og til forleder oss til å tro at de er interessert i kultur.

Rød geitsjegg (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Blant det første vi så var rød geitskjegg *Tragopogon porrifolius* som vokste og blomstret oppe på muren rett ved ferjekaien og kråkekarse *Coronopus squamatus* som vokste blant brosteinene i gaten.

Kråkekarse (Foto: Bjørn Erik Halvorsen)

Av andre arter utover det aller vanligste som vi noterte var:

Mellomvalurt *Symphytum x uplandicum*, agderstarr *Carex divulsa*, piggstarr *Carex muricata*, spoleblom *Cetranthus ruber*, sandarve *Arenaria serpyllifolia*, murtorskemunn *Cymbalaria muralis*, nyresildre *Saxifraga granulata*, musebygg *Hordeum murinum*, apotekerkattost *Malva sylvestris*, bendelløk *Allium scorodoprasum*, gyllenlakk *Erysimum cheiri*, matrem *Tanacetum parthenium*, hundetunge *Cynoglossum officinale*, fuglestjerne *Ornithogalum angustifolium*, småstorkenebb *Geranium pusillum*, sandfaks *Anisantha sterilis*, bladpersille *Petroselinum crispum*, kystbergknapp *Sedum anglicum*, åkerstorkenebb *Geranium dissectum*, judaspenger *Lunaria annua*, ormrot *Bistorta officinalis*, svensk asal *Sorbus intermedia*, kjempevalmue *Papaver pseudoorientale*, krypmure *Potentilla reptans*, knortestarr *Carex otrubae*, flikkjempe *Plantago coronopus*, grå sølvmure *Potentilla neglecta*, stripekløver *Trifolium striatum*, stolt henrik *Chenopodium bonus-henricus*, vaid *Isatis tinctoria*, dansk munkehette *Arum orientale* ssp. *danicum*, svimekjeks *Chaerophyllum temulum*, lundhengeaks *Melica uniflora*, lodnefaks *Bromus hordaceus*, grøftesoleie *Ranunculus flammula*, eseltistel *Onopordum acanthium*, flekkmunkehette *Arum maculatum* og gåsefot *Asperugo procumbens*.

En liten erteplante voldte hodebry og viste seg å ikke ha norsk navn men det tungebrekkende latinske navnet *Trigonella ornithopodioides*. Kanskje bedre

med det danske navnet sped bukkehornkløver! Takk til Kjell Thowsen som oppklarte mysteriet i ettertid selv om han ikke var med på turen.

Bukkehornkløver (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Gudhjem.

I Gudhjem gikk noen av oss forbi vingekjeks *Smyrnum perfoliatum* på vei til og fra ferjen.

Kobbe å.

Siden ferjen gikk tilbake relativt tidlig og de fleste var sultne på mer botanisering så kjørte vi til Kobbe å litt sør for Gudhjem. Langs åen er det mørk bøkeskog og arter som vi så her og i strandsonen var:

Orientveronika *Veronica persica*, askerstorkenebb *Geranium pyrenaicum*, myktvetann *Lamium amplexicaule*, gulltvetann *Lamiastrum galeobdolon*, slakkstarr *Carex remota*, skogstarr *Carex sylvatica*, skogbingel *Mercurialis perennis*, sumphaukeskjegg *Crèpis paludosa*, skjellrot *Lathraea squamaria*, skogveronika *Veronica montana*, kjempesvingel *Schedonorus giganteus* og et gras som sikkert var nytt for de fleste, nemlig skogskorn *Hordelymus europaeus*. Ellers underholdt bøksangere (*Phylloscopus sibilatrix*) oss med vakker sang som seg hør og bør i bøkeskogen.

Klostergården.

Vel hjemme i hagen i Klostergaarden oppdaget vi også forglemmegeisøster *Brunnera macrophylla* denne kvelden.

Torsdag 9. juni. Fridag.

Referat ved Bjørn Erik Halvorsen.

Værmeldinga varslet vind og regn denne dagen. Derfor ble den valgt til fridag. Øya hadde mye å by på for TBF-ere som skulle være vanlige turister for en dag. De fleste besøkte Svaneke med fiskerhavn og mye søtsaker. Noen rapporterte også om jernurt *Verbena officinalis*. Øya har flere flotte rundkirker. Øystein og Bård valgte botanisering og dette førte til at turen på fredagen ble lagt til Ypnasted og Ølene.

Fredag 10. juni. Ypnasted, Ølene og Bastemose.

Referat ved Svein Imsland.

Ypnasted.

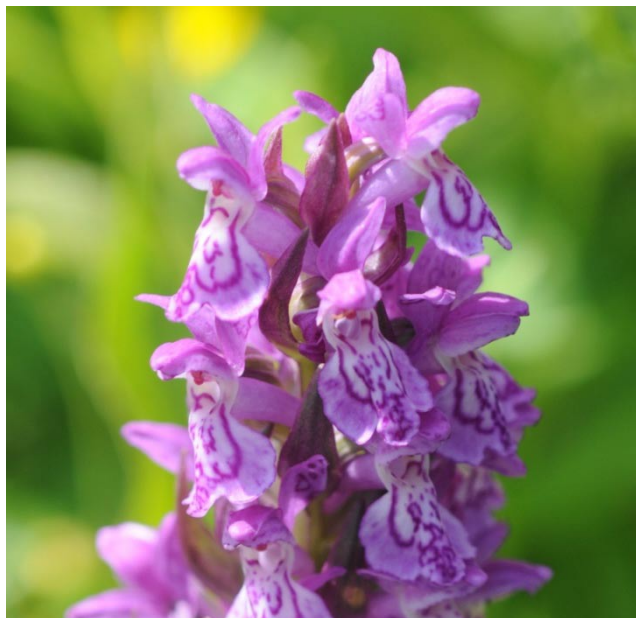
Denne dagen kjørte vi fra Allinge i sørlig retning langs kysten på østsiden av Bornholm. Første stopp var Ypnasted. Vi gikk derfra i retning Bølshavn. Lokaliteten var et strandområde med en rik og variert flora. Vi parkerte bilene i enden av en strandvei ca. 50 meter fra sjøen. Like ved P-plassen vokste det Stolt- Henrik *Chenopodium bonus-henricus*, blankstorkenebb *Geranium lucidum*, svalerot *Vincetoxicum hirundinaria*, sandfaks *Bromus sterilis*, bendelløk *Allium scorodoprasum* ssp. *scorodoprasum*, løkurt *Alliaria petiolata*, skogsbjørnebær *Rubus nessensis*, blodstorkenebb *Geranium sanguineum*, doggrose *Rosa glauca* og en stor bestand rynkerose *R. rugosa*. Etter en så oppløftende start på dagen, steg humøret flere hakk.

Kystgrisøre (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Men mer skulle det bli etterhvert. På strandenga nedenfor P-plassen, vokste det en vanlig strandflora med havsivaks *Schoenoplectus maritimus*, strandrug *Leymus arenarius*, fjæresivaks *Eleocharis uniglumis* ssp. *uniglumis*, dessuten skjærmsveve *Hieracium umbellatum*, pepperrot *Armoracia rusticana* og steinnype *Rosa canina*. Vi gikk tilbake langs strandveien i østlig retning, og i veikanten ble det funnet ramsløk *Allium ursinum* (i mengder), ekte malurt *Artemisia absinthium*, apotekerkattost *Malva sylvestris*, lodnestorkenebb *G. molle*, hestehavre *Arrhenatherum elatus*, kystgrisøre *Hypochoeris radicata*, arménbjørnebær *R. armeniacus*, mer svaleurt, geitved *Rhamnus catharticus*, pengeurt *Thlaspi arvense*, hundesennep *Descurainia sophia*, vingekjeks *Smyrnium perfoliatum* og hjertegullkorg *Doronikum pardalianches*. De to sistnevnte var utkast fra hager.

Vi kom deretter ned på stranden. Det var nokså steinete og uveisomt i starten, men etterhvert ble det klippestrand. Her møtte vi en typisk strandflora med planter som fuglevikke *Vicia cracca*, gåsemure *Potentilla anserina* ssp. *anserina*, åkerdylle *Sonchus arvensis* var. *arvensis*, fjøresauløk *Triglochin maritima*, kløverert *Tetragonolobus maritimus*, krushøymol *Rumex crispus* ssp. *crispus*, saltsiv *Juncus gerardii*, småsivaks *Eleocharis quinqueflora*, strandstjerne *Aster tripolium*, strandvindel *Calystegia sepium* ssp. *sepium*, fredløs *Lysimachia vulgaris* og strandkryp *Glaux maritima*, for å nevne noe.

Kongsmarihånd (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Høydepunktet på denne lokaliteten var da vi fant en flott bestand av orkidéen kongsmarihånd *Dactylorhiza majalis* ssp. *majalis*. Med sine purpurrøde blomsterhoder og mørkt flekkete blad gjorde den inntrykk på oss, for den var så vakker. Det ble også funnet noen hvite/rosa varianter av *Dactylorhiza*, men disse ble ikke nærmere undersøkt for bestemmelse. I noen små pytter vokste det bl.a.

vassgro *Alisma plantago-aquatica* og kjølelvemose *Fontinalis antipyretica*. (Her ble det også observert liten salamander). Men stranden hadde mer å by på. Det ble funnet vasskjeks *Berula erecta*, strandløk *Allium vineale*, strandsamel *Samolus valerandi*, melnøkkel *Primula farinosa*, strandkjempe *Plantago maritima*, blåstarr *Carex flacca*, hjortetrøst *Eupatorium cannabinum*, knollerteknapp *Lathyrus linifolius*, skjermsoleigro *Baldellia ranunculoides*, gul frøstjerne *Thalictrum flavum* og toppstarr *C. paniculata* (sistnevnte i bestander).

Skjermsoleigro (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Vi returnerte gjennom en løvskog hvor det vokste vårmarihånd *Orchis mascula*, lundgrønnaks *Brachypodium sylvaticum*, mer ramsløk, sølvbunke *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa*, mer bendelløk, marianøkleblom *Primula veris*, skogsvinerot *Stachys sylvatica*, storborre *Arctium lappa*, engforglemmegei *Myosotis scorpioides*, krypmure *Potentilla reptans*, søtkirksebær *Prunus avium*, surkirsebær *P. cerasus* og stikkelsbær *Ribes uva-crispa*. (Vi var dessverre litt for tidlig ute til å kunne meske oss på bærene).

På veien tilbake til bilene fant vi mer, så som hunderot *Ballota nigra* ssp. *nigra*, nikkesmelle *Silene nutans*, reinfann *Tanacetum vulgare*, veihaukeskjegg *Crepis biennis*, sølvmure *Potentilla argenta* ssp. *argenta*, kjempebjørnekjeks *Heracleum mantegazzianum*, og på stranden kvasstarr *Carex acuta* (i bestander), rustsivaks *Blysmus rufus* og flatsivaks *B. compressus*.

Ølene.

Etter en kaffepause fortsatte vi vår ferd gjennom Østermarie til Ølene, hvor lokaliteten var en stor rikmyr med varierende fuktighetsgrad. I denne økten prøvde vi å nå over mest mulig av dette svære, interessante området ved å spre

oss litt utover. Noe av det første som ble funnet var flere fine tuer med starret sennegrass *Carex vesicaria*. Her vokste det også småvandelrot *Valeriana dioica*, - en særbo plante som ikke lenger vokser i Norge. Myra var stedvis hvit av duskmyrull *Eriophorum angustifolium* ssp. *angustifolium*. Etterhvert som vi arbeidet oss utover ble det funnet engmarihånd *Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, melnøkkel *Primula farinosa*, skjoldblad *Hydrocotyle vulgaris*, flekkmarihånd *D. maculata* ssp. *maculata*, dvergistel *Cirsium acaule* (var ikke kommet i blomst), hanekam *Lychnis flos-cuculi*, bekkeveronika *Veronica beccabunga*, stormjølke *Epilobium hirsutum*, rustsivaks *Blysmus rufus* og duskstarr *Carex disticha*.

I et vannhull i myra vokste det bl.a. skjør kransalge *Chara globularis* og korsandemat *Lemna trisulca*. Det var også et lite tjern der vi fant vassblink *Hottonia palustris*, og dessuten tepper av storvannsoleie *Batrachium floribundum* ssp. *floribundum*.

Storvannsoleie (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Et stort område av myra var heldekket av storåk *Cladium mariscus*. Ellers ble det notert stormjølke *Epilobium hirsutum*, sumpkarse *Cardamine pratensis* ssp. *dentata*, sverdlilje *Iris pseudacorus*, myrmaure *Galium palustre* ssp. *palustre*, tepperot *Potentilla erecta*, myrsnelle *Equisetum palustre*, og myrhatt *Potentilla palustris*.

Inne i et skogholt på tilbakeveien ble det bl.a. registrert breiflangre *Epipactis helleborine*, bleikstarr *Carex pallescens*, bråtestarr *Carex pilulifera*, perlevintergrønn *Pyrola minor* og kristtorn *Ilex aquifolium*. Ute på en åpen graseng ble det nok en kaffekopp, og her vokste det grov nattfiol *Platanthera*

chlorantha, rødknapp *Knautia arvensis* og nyresoleie *Ranunculus auricomus*, (her finnes det flere apomiktiske småarter).

Bastemose.

Tredje og siste stopp denne godværsdagen var Bastemose som lå sør for Studeby. Underveis passerte vi en stor bestand legepestrot *Petasites hybridus*. Bastemosse var et sumpområde med flere store vannspeil. Stedet var tilrettelagt for ferdsel med turveier og lave broer. I turveien inn i området vokste det ballastsiv *Juncus tenuis*. Det var ellers en sjelden rik vann- og vannkantvegetasjon på denne lokaliteten. De første sjeldenhetene vi fikk se i vannet var froskebitt *Hydrocharis morsusranae*, og vannaloe *Stratiotes aloides*. Begge disse tilhører froskebittfamilien. De ble avbildet fra alle bauger og kanter.

Storblærerot (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Vi fortsatte videre, og mellom turveien og vannet vokste det melkerot *Peucedanum palustre*, langstarr *Carex elongata*, trådstarr *C. lasiocarpa*, bunkestarr *C. elata* ssp. *elata*, sjøsivaks *Schoenoplectus lacustris*, takrør *Phragmites australis*, bukkeblad *Menyanthes trifoliata*, stor vasskjeks *Sium latifolium*, flaskestarr *C. rostrata*, myrhatt *Potentilla palustris*, dronningstarr *C. pseudocyperus*, og stor nøkkerose *Nymphaea alba* ssp. *alba*. Litt oppmerksomhet ble det rundt funnene av storblærerot *Utricularia vulgaris* og istervier *Salix pentandra*. I kanten av stien vokste det ellers bl.a. gråstarr *C.*

canescens, fuglereir *Neottia nidus-avis*, nikkevintergrønn *Orthilia secunda* og legevintergrønn *Pyrola rotundifolia* ssp. *rotundifolia*. Mette av inntrykk men sultne på mat skred så folket tilbake til bilene.

Trond's botaniske konkurranse (Foto: Bjørn Erik Halvorsen).

Lørdag 11. juni. Hjemreise.

Referat ved Bjørn Erik Halvorsen.

Etter frokost ble bilene pakket. Vi dro mot Rønne for å ta ferge mot andre opplevelser på turen tilbake mot Norge. Det hadde vært en spennende uke på Bornholm.